

ЗАТВОРИТЕ В ЕВРОПА: РАЗВИТИЯ В НАЦИОНАЛНОТО ПРАВО

НОЕМВРИ 2022

За юристите, практикуващи в областта на затворите и арестите, е трудно да следят съдебната практика и решенията на законодателните и изпълнителни власти в различните европейски държави. В този бюлетин ние от Европейската мрежа за правно застъпничество за лица, лишени от свобода, заедно с нашите членове и партньори, събираме най-важните правни развития в тази област. Надяваме се по този начин да помогнем на юристите и неправителствените организации в Европа да набележат и приложат в практиката си най-новото от европейските тенденции. Бюлетинът обединява новини от 14 държави членки на ЕС, както и Русия, Молдова, Украйна и Грузия.

Приветстваме вашата обратна връзка, която ще ни помогне да направим бюлетина по-полезен.

ПРЕГЛЕД НА ПРАВНИТЕ НОВИНИ В ОБЛАСТТА НА ЗАТВОРИТЕ И АРЕСТИТЕ В ПЕРИОДА АПРИЛ-ЮЛИ 2022

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПА ■ Руският парламент прие закон, с който властите вече не са задължени да изпълняват решенията на ЕСПЧ, станали окончателни след 15 март 2022 г.

КОМПЕНСАТОРНИ СРЕДСТВА ЗА ЗАЩИТА ■ Необичаен случай в **Белгия**, при който затворник, разпитан в отсъствието на адвоката си, е получил яговов пай като обезщетение, илюстрира дефицитите в [съществуващите компенсаторни средства за защита в страната](#). Съд в **България** изчисли обезщетенията, дължими на затворник, пребивавал в “нечовешки и унижителни” условия (пренаселен затвор, лоша хигиена, лошо осветление, липса на адекватна медицинска грижа), [на базата на помощите, получавани от социално слаби граждани](#).

КОВИД-19 ■

Грузия въведе механизъм за намаляване на наказанията като компенсация за огранич

енията, наложени на затворниците по време на пандемията. **Унгария** възстанови свижданията в наказателните институции, но само в условията на пълно физическо отделяне на посетители и затворници. Съд в **Португалия** [постанови, че временните мерки, въведени заради пандемията, се отнасят само до присъдите, излежавани в затвори, но не и за тези в домашни условия.](#)

УСЛОВИЯ НА ЗАДЪРЖАНЕ ■ **Унгарски** съд постанови, че няма нарушение на основните права в случая на затворник, прехвърлян 32 пъти между различни наказателни институции и държан в лоши условия (липса на санитарен възел, поставяне на белезници, липса на предпазен колан). По друго дело в **Унгария** съд постанови, че принуждаването на затворник непущач да пребивава в двора на институцията заедно с пушещи затворници поради липсата на достатъчно надзиратели съставлява нарушение на правото му на живот и здраве. **Руското** министерство на правосъдието прие [нова наредба, която подобрява стандартите за условията в затворите.](#) Със законодателни промени **Гърция** промени условията за прехвърляне на затворници и в т. нар. “затворнически земеделски стопанства” (институции с по-лек режим, където осъдените полагат земеделски труд на открито). С промените се олекотяват условията за прехвърляне в подобен тип институции и се раширява списъкът с престъпления, които са основание за изключване от тази мярка. В **Белгия** генералният директор на системата на затворите обяви закриването на една от двете “затворнически къщи” в страната (малки затвори с ограничен капацитет) заради оттеглянето на частната компания, която я управлява от името на държавата. Също в **Белгия** министърът на правосъдието обяви, че предстои разкриване на затворнически къщи за осъдени с кратки присъди.

ОБРАЗОВАНИЕ ■ Министерствата на правосъдието и образованието на **Грузия** сключиха меморандум за осигуряване на възможността затворници да учат в университет онлайн. Министерството на правосъдието на **Португалия** наскоро обяви, че очаква 35% от затворниците в страната да бъдат обхванати [от организиранияте за тях курсове по професионално обучение до края на 2022 г.](#)

ХРАНА ■ **Австрийски** съд [конкретизира правилата за предоставяне на храна на задържаните.](#) **Украйна** наскоро прие закон за [процедурата, която трябва да се следва в случай на принудително хранене.](#)

СВОБОДА НА СЛОВОТО ■ **Германският** федерален конституционен съд постанови, че затвор е накарнал свободата на словото на лишен от свобода, като е отказал на журналист да го интервюира.

ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ ■ По две отделни дела **български** съдилища присъдиха обезщетение на затворник, [който се е заразил с туберкулоза в затвора,](#) както и на лишен от свобода, [който не е получавал редовно инсулин и не бил допускан до преглед във външни здравни заведения.](#) **Руският** конституционен съд постанови, че арестантите имат право незабавно да обжалват отказа да бъдат прегледани от медицински специалист,

който да установи дали здравословното им състояние позволява да бъдат задържани под стража. В

Русия също така Върховният съд отхвърли претенцията на затворническа болница да спре да изпълнява решение, което я задължава да предоставя зъбни протези на затворник, въпреки че е прехвърлен в друга област. Директорът на **белгийската** пенитенциарна система обяви, че всички жени затворнички ще получават дамски превръзки безплатно.

Португалски затвор осъществи [първата за страната онлайн медицинска консултация](#). Съдилищата в **Испания** за пръв път се произнесоха [по дело за евтаназията в затворите](#).

ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ ■ Правителството в **Испания** прие с указ правна рамка за употребата на информационни технологии в затвора.

ПРАВНА ЗАЩИТА И ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО ■

Български съд отхвърли жалба на Националното бюро за правна помощ, която се оспорва [размера на възнаграждението, полагащ се на адвокат, представляващ лишен от свобода](#). Промени в законодателството на **Украйна** позволяват на адвокатите, представляващи затворници пред Международния наказателен съд да ги посещават и консултират. Върховният съд в **Русия** разшири възможностите, чрез които задържаните под стража могат да упълномощават свои представители. Федералният конституционен съд в **Германия** постанови, че конституционното право на лишен от свобода на ефективни правни средства на защита е било нарушено, тъй като съдът не е разгледал жалбата му в разумен срок.

ЛГБТИК ПРАВА ■ Генералната дирекция на затворите и реинтеграцията в **Португалия** прие нови правила, чиято цел е [да гарантират правата на трансджендър хората в затвора](#).

ДОЖИВОТНИ ПРИСЪДИ ■ Министерството на правосъдието в

Полша се застъпва за редица законодателни промени, част от които предвиждат въвеждането на доживотен затвор без право на замяна като наказание за редица престъпления.

МОНИТОРИНГ НА ЗАТВОРИТЕ ■

[Международният алианс на националните правозащитни институции понижи статута на унгарския национален превантивен механизъм поради неговата зависимост](#). Ръководството на **белгийската** пенитенциарна система призова директорите на затворите систематично да докладват сериозните инциденти на наблюдаващите комисии. Председателят на адвокатската колегия в Тулуза посети местен затвор, за да оцени напредъка по изпълнението на привременни мерки, постановени от съд преди няколко месеца.

ПРЕВАНТИВНО ЗАДЪРЖАНЕ ■ **Полското** правителство обяви серия от поправки в закона за центровете за превантивно задържане, където държавата настанява хора с психични заболявания, които са излежали присъдата си, но са смятани за все още опасни за обществото.

ЗАТВОРНИЧЕСКО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО ■ Във **Франция** влезе в сила [пенитенциарен кодекс, който съдържа всички правни разпоредби, свързани с лишаването от свобода](#).

ЗАТВОРНИЧЕСКИ

СЛУЖИТЕЛИ ■

В

официално писмо към директора на **австрийски** затвор надзирателите в институцията алармират, че са “изгубили контрол” над институцията и изреждат редица сериозни управленски проблеми.

СТАТИСТИКА ■

Правителството на **Литва** [одобри плановете за изграждане на първия нов затвор](#) от въ зстановяването на независимостта на страната. Целта на проекта е да се увеличи жизненото пространство на лишените от свобода.

Португалският министър на правосъдието [обяви планове да увеличи капацитета на п енитенциарната система с още 600 места](#). По статистически данни, публикувани от правителството, броят на задържаните под стража в досъдебното производство в **Унгария** е нараснал с 25% от 2020 до 2021 г. По данни на **молдовското** правителство [повече от половината от затворите в страната остават пренаселени](#).

Със заповед на министъра на правосъдието **Молдова** [увеличи капацитета на пенитен циарните институции за сметка на личното жизнено пространство на затворниците](#). Съ що в **Молдова** наскоро публикувани статистически данни показват, че властите са се възползвали само частично от [новия закон за амнистията, приет през 2021 г., който би могъл да намали пренаселването на пенитенциарните институции](#).

ЗАТВОРИТЕ В УСЛОВИЯТА НА ВОЙНА ■ Според редица публикации на медии и неправителствени организации **руската** частна наемна армия “Вагнер” [активно набира осъдени лица от различни наказателни колонии в страната за участие в бойните действия в Украйна](#). **Украйна** прие [нов закон, който урежда освобождаването на осъдени и военнопленници с цел бъдеща размяна](#).

ЛИЧЕН И СЕМЕЕН ЖИВОТ ■ Върховният съд в **Русия** разшири списъка от институции, с които лишените от свобода могат да водят поверителна кореспонденция. **Унгарският** върховен съд постанови, че настаняването на затворник на повече от 200 километра от близките му не е нарушение на правата му. С поправки в **литовския** кодекс за изпълнение на наказанията се увеличава броят свиждания и телефонни обаждания, на които затворниците имат право (поправките също внасят значителни промени, свързани с правото на труд, режимите на задържане и електронното наблюдение).

Австрийски съд отхвърли иска на затворник, който търси позволение да закупи лаптоп със средства от положения в затвора труд. Според съда заявената цел на покупката - “образователна” - не е “специфична”. **Германският** федерален конституционен съд постанови, че е нарушено правото на неприкосновеност на затворник, подлаган на редовни и произволно тестване на урината и пробовземане в присъствието на затворническия персонал.

Полският конституционен съд се произнесе по законов текст, според който близките на задържаните под стража не могат да жалят в случай, че прокуратурата не допуска задържаните да осъществят контакт с тях по телефон. Текстът е обявен за непротиворечащ на конституцията. **В преюдициално запитване италианският** върховен съд поиска Съда на ЕС да се произнесе по въпроса дали предаването на майка, която живее с непълнолетни деца е съвместимо с европейското законодателство в областта на правата на човека.

ВЕРОИЗПОВЕДАНИЕ ■

Австрийският парламент прие [резолуция, с](#)

[която увеличава финансирането на религиозните служби и свещениците в затворите](#).

СИГУРНОСТ ■ С нов закон **германската** провинция Северен Райн - Вестфалия засилва гаранциите за сигурност в пенитенциарната система (и допуска дерогации на принципа за настаняване в единични килии). Генералният секретариат на затворническата система в **Испания** [публикува нови указания, с които се изреждат местата в затворите, където е допустимо да се поставят камери за видеонаблюдение, както и условията и реда за достъп до видеозаписите.](#)

КОРЕКЦИЯ НА НАКАЗАНИЯТА ■ Реформи в Белгия дават юрисдикция на съдилищата да разглеждат корекция на наказанията на затворници от всички категории. Също в **Белгия** [нов закон позволява предсрочното освобождаване на затворници 6 месеца преди изтърпяване на присъдата.](#) **Испанският** национален съд (Audiencia Nacional) постанови, че когато се разглеждат молби за отпуск на лица, осъдени за тероризъм, [добротото поведение](#) и [постъпките за реинтеграция надделяват над изискването да се поиска изрична прошка от жертвите.](#) В Италия съд постанови, че държавен служител, осъден за корупция в особено големи размери, който е съдействал на правосъдието, има право да поиска наказание, различно от лишаване от свобода, като това може да стане веднага, без да бъде разглеждано от италианската magistratura di sorveglianza (клон на съдебната власт, наблюдаващ изпълнението на наказанията). Конституционният съд на **Чешката република** припомни, че нито една категория затворници не бива да бъде лишена от перспективата за условно предсрочно освобождаване и конкретизира критериите, които обикновените съдилища трябва да използват, когато разглеждат такава възможност за втори път в рамките на една присъда.

ИЗТЕЗАНИЕ ■ В **Русия** влезе в сила закон, с който се преформулира дефиницията на изтезание в националното законодателство.

ПРЕХВЪРЛЯНЕ В ДРУГА ИНСТИТУЦИЯ ■ Български съд постанови, че [решението на затвор да прехвърли лишен от свобода в друга институция под претекст лошо поведение е произволно и противозаконно.](#) **Полският** върховен съд постанови, че [осъден поляк с двойно гражданство може да бъде прехвърлен в друга държава за изтърпяване на присъдата си.](#)

РАБОТА ■ **Австрийски** съд отказа да присъди обезщетение на затворник, който не е могъл да работи заради наложено му наказание. Във **Франция** лишените от свобода, които полагат труд в затвора, вече ще имат договори. Върховният административен съд в **България** определи, че [заповед за уволнение на лишен от свобода, издадена от директора на затвора, подлежи на обжалване](#) и производството по жалбата на затворника е било незаконосъобразно прекратено.

ПРОЧЕТЕТЕ ПЪЛНАТА ВЕРСИЯ НА БЮЛЕТИНА НА НАШИЯ САЙТ >>

Специални благодарности на нашите [членове и асоциирани партньори](#), с които съставихме този бюлетин!

---

www.prisonlitigation.org

21ter rue Voltaire

75011 Paris

France

contact@prisonlitigation.org

Този бюлетин е финансиран от Европейския съюз и фонда "Робърт Кар". Мненията и позициите, изразени в него, принадлежат на авторите му и не отразяват непременно тези на Европейския съюз, Европейската комисия или фонда "Робърт Кар". ЕС, ЕК и фонда "Робърт Кар" по никакъв начин не носят отговорност за съдържанието му.

